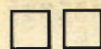

Stark opinion bakom LR:s personalpolitiska program

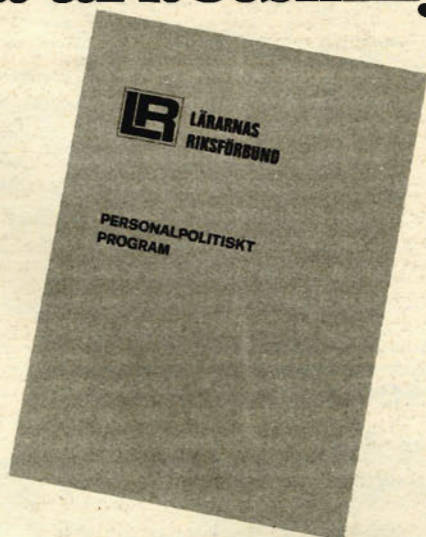
LR
nytt

Den psykiska arbetsmiljön måste förbättras

Ge oss mindre undervisningsgrupper, mindre skolor och bättre personalrum! Skyddsombuden bör kunna avbryta skolarbetet när det blivit farligt för lärarens hälsa!

Dessa krav från LR:s medlemmar är de som kommer starkast fram i remissyttrandena över LR:s personalpolitiska program, nu antaget av LR:s styrelse.

Programmet i sin helhet har vunnit mycket starkt stöd hos medlemmarna. SV har bett adjunkt **Bernt Karlslund**, som ursprungligen utarbetade det efter kongressens riktlinjer, att berätta om medlemmarnas prioriteringar.

□□ När det gäller den fysiska miljön, säger Bernt Karlslund, har kolossalt många medlemmar tryckt på personalrumsfrågan. Det är inte förvånande. Lärarnas uppfattning att personalrummen ofta är undermåliga och otillräckliga understöds av de kartläggningar som gjorts av skyddsombud och skyddskommittéer. Det finns exempel på att t ex skyddsingenjörer, som inte vetat så mycket om lärarnas förhållanden, blivit rent chockerade när de fått se verkligheten. På många ställen krävs enorma insatser för att reparera de utrymmen personalen skall ha för rekreation och vila. Det gäller framför allt de äldre lokalerna. Tyvärr är det så att när man skall börja rusta upp äldre skolor så dyker snart perspektivet upp att lägga ned skolan. Då skjuter man på saken och lärarna får gå kvar i sin dåliga arbetsmiljö kanske tio-femton år till.

Kravet på bättre arbetslokaler och på personalmatsalar är förstås också mycket starkt.

Vidare önskar de flesta lärarna mindre skolor – man kritiserar SÖ:s maximalitet och anser dem för höga. Dock påpekar många att i mindre skolor är möjligheterna att få hela tjänster sämre. Detta har vi ju också beaktat i vårt program, där vi visserligen är positiva till mindre skolor, men ej markerar detta krav så hårt.

Tyngdpunkten i medlemsopinionen ligger dock på den psykiska arbetsmiljön. Det är ju ett komplex av problem med många skilda orsaker. Förändringar i skolans organisation och inne-

håll och förändringar i samhället har skapat en ny arbetssituation för läraren, som ofta förvärras av en eftersläntande skolservice. Medlemmarna i gemmen framhåller att man nu måste ta krafttag för att förbättra den psykiska miljön. Framför allt önskar de möjligheter att skapa mindre undervisningsgrupper. Man behöver inte tolka detta så att medlemmarna skulle kräva mindre klasser generellt. Det är kanske bara i vissa klasser man behöver göra några större förändringar. Men det finns alltså markerade önskemål om att kunna göra en uppdelning av klassen även för längre tid. Man anser sig inte så betjänt av fasta grupper under kortare tid. Överhuvudtaget kan man säga att medlemmarna starkt framhåller behovet av ökade resurser på den enskilda skolenheten, så att man kan gå in och reglera problem i den enskilda klassen.

Det finns även en stor enighet bakom kravet att skolledarna skall få utbildning i personalvård och tid att utöva sådan. Man vill att skolledaren skall kunna ägna sig åt lärarna på ett mer positivt sätt än vad som nu är fallet. Likaså önskar man starkt en fungerande personalvård för lärarna inom kommunen med all personal som därtill behövs.

Vad som kommer fram med stor skärpa är att skyddsombuden, om skolledning och alla andra sviker, skall kunna gå in och stoppa en verksamhet som urartat. Det finns faktiskt kommuner där detta redan skett – inte direkt så att man avbrutit undervisningen, men så att man hotat att göra det. Och bara detta har räckt för att påverka skolledning och elevvårdskonferens till att vidta åtgärder som klarat ut situationen. Viktigt är att hålla i minnet att lik-

som i industriella sammanhang bör alla andra möjligheter först ha uttömts. De allra flesta problem bör lösas i samverkan.

Medlemmarnas starka önskemål om personalhälsövård har den bakgrunden att i de flesta kommuner är lärarna inte anslutna till den kommunala företagshälsovården. Personalhälsövården är betydelsefull också för den psykiska arbetsmiljön. Många psykiska problem yttar sig i fysiska symtom. Det krävs här stor uppmärksamhet på sjukskrivningar. Det finns fall där lärare varit "permanent" kortsjukskrivna i kommun efter kommun utan att någon observerat det och gjort något åt det. Först när man börjat få personalassistenten har det uppmärksamats. Det är beklagligt att lärare med problem ofta inte vet att de inte har något att frukta för sin ekonomiska situation vid t ex en omplacering. Detta skapar mycket lidande – vederbörande går och oroar sig för vad som skall ske med hans försörjning om han måste sluta arbetet. Informationen har inte gått fram. Alla bör känna till gången och veta villkoren för en omplacering. Det är, tycker vi, arbetsgivarens skyldighet att sköta detta.

Av remissmaterialet förstår vi också att medlemmarna upplever en mycket bristfällig anställningstrygghet. Man önskar bättre balans på tillgång och efterfrågan av lärare. Man vill ha bättre prognoser och bättre personalplanering även lokalt. Många vittnar om en stark

otrygghet. Även om de får ha kvar sin anställning i kommunen, vet de ibland inte förrän ett par dar innan terminen startar på vilken skola de skall tjänstgöra. Det här får man se som en konsekvens av bristande resurser vid skolkontoren. Dessa måste få möjlighet att sätta in mer personal vid toppbelastningar.

Klart och tydligt framgår det att lärarna inte anser sig ha mycket att säga till om i skolväsendet. Det gäller alla nivåer – ju högre upp desto mindre inflytande upplever man sig ha. Men tillkomsten av den facklige förtroende mannen har dock gjort det bättre på den kommunala planet, framhåller man. Medlemmarna tror på ff, men undstryker att denne måste få större möjligheter att agera. De betonar att ett ökat inflytande i första hand bör ske förhandlingsvägen.

Vad gäller lärarrepresentationen nämnder, kommittéer och styrelser av olika slag så håller en klar majoritet – ca 70 % – på att facket skall ha fullvärdig representation. Av de återstående framhåller de flesta att det skall finnas fackliga lärarrepresentanter i alla organ. Endast ca 10 % är negativa till facklig representation.

Det motiv till detta ställningstagande som lärarna framför allt framfört är: Lärarna skall i princip få samma inflytande över arbetsplatsen som andra arbetstagare får över sin.

Mycket om LAS vid FF-kurs

□□ Fackliga förtroendemän från hela landet har varit samlade till kurs i Stockholm och fått en nyttig genomgång i en rad frågor av förhandlingsavdelningen och LR:s jurister. Det blev åtskilligt sagt kring lagen om anställningsskydd (LAS), pensionsfrågor, förändringar i skolförordningen, AST, TFU, FF:s ställning på arbetsplatserna och mycket annat, bl a i form av grupp-arbete.

I den avslutande frågetimmen ville deltagarna veta mera om bl a LR:s ställningstagande till de SIA-kurser var till lärarhögskolorna redan utfärdat inbjudan – innan riksdagen behandlat SIA-propositionen och utan att alls ta kontakter med lärarorganisationerna.

Kursdeltagarna fick veta att LR här eftersträvar ett fackligt inflytande hela vägen, från urvalet av rektorsområden till kursernas innehåll, villkor och ersättningsfrågorna. Överläggningar med SAV och SÖ avses ge viss klarhet varefter besked kommer att lämnas till berörda LR-instanser.

Andra frågor som togs upp var bl a exempel på förordnande, vikariat och behörighet, nedsättning av usk för klassföreståndare, vissa ersättningsfrågor och hur långt förhandlingarna nått arbetstidsfrågan.

Kursledare var **Tore Hamnegård**, **Sven Kinnander**, **Jan E Nyberg**, **Astrid Nensén**, **Jan G Ekman** och **Ylva Drenth**.

Fr v på främsta bänken **Lars Ovelius**, **Sigtuna**, **Jan-Olof Norell**, **Vallentuna**, **Nils Svanberg**, **Umeå**, och **Christer Söderholm**, **Överkalix**.

Färre sökande till ämneslärarutbildning

□□ Antalet sökande till ämneslärarutbildning har minskat kontinuerligt sedan 1972. Medan det då var över 4 000 sökande stannade intresset för ämneslärarutbildning läsåret 1976/77 vid 884 sökande.

Många av dem som genomgick universitetsutbildning under den sk "akademikerexplosionen" har nu fått sysselsättning och av dem som varit lärarinriktade har efter hand en stor del kommit in på ämneslärarutbildningen. Det minskade antalet sökande har medfört

SYL
nytt

att tidigare mycket höga meritkrav nu sänkts i flertalet kombinationer.

Av de sökande kommer ca 470 att antagas. Skolöverstyrelsen räknar med att kunna ge besked strax före midsommar.